

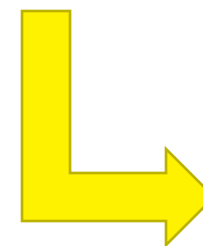
B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Webinar B3W landbouwconsulenten 21/03/2023

Bekijk ons voorstellingsfilmpje terwijl je wacht voor de start van het webinar

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Wat zijn we?

- ▶ Een begeleidings- en voorlichtingsdienst rond bodem- en waterkwaliteit
- ▶ In opdracht van de VLM en in kader van het flankerend beleid bij het MAP
- ▶ Optimaliseren nutriëntenkringloop en verbeteren van de bodemkwaliteit **via de introductie van goede praktijken op individuele bedrijven**
- ▶ 13 projectpartners (alle Vlaamse praktijk- en onderzoekscentra landbouw)

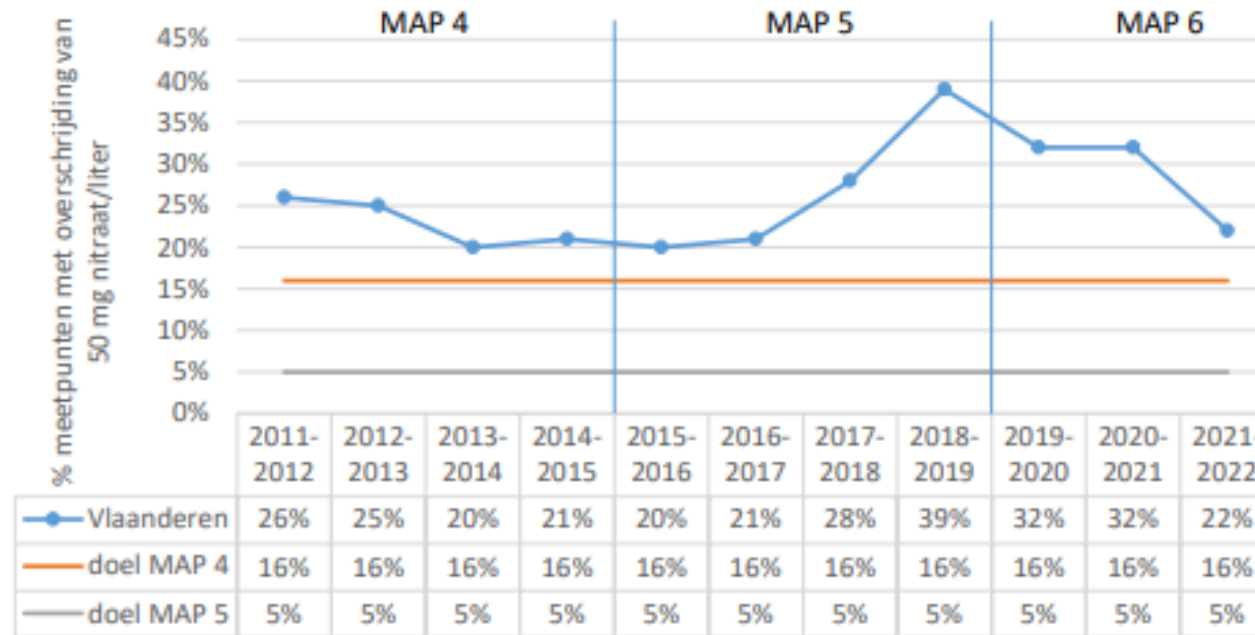
[Filmpje voorstelling B3W](#)

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

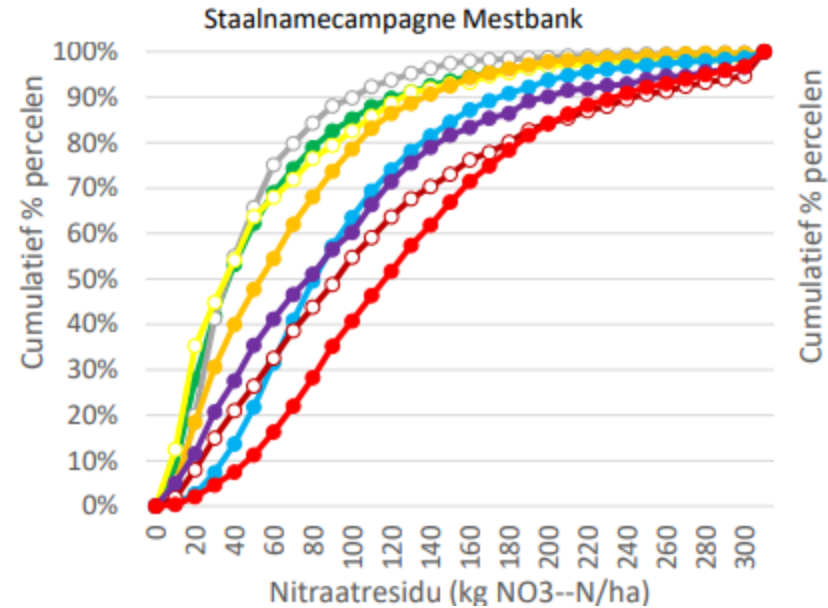

De uitdaging: waterkwaliteit

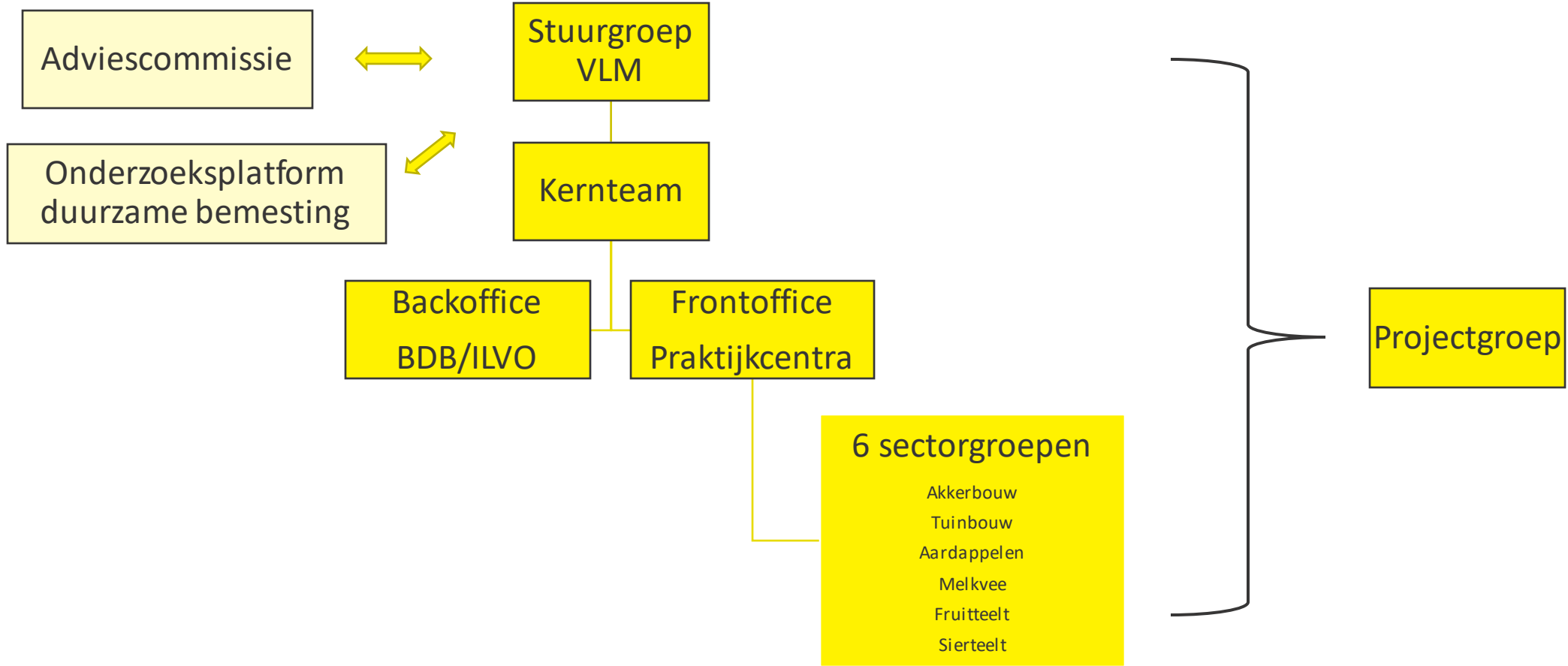
Figuur 49 % MAP-meetpunten met overschrijding van de drempelwaarde van 50 mg NO₃-/l
Mestrapport 2022

De uitdaging: nitraatresidu

Figuur 93 Cumulatief percentage percelen dat voldoet aan een bepaald nitraatresidu per gewas, bij de staalnamecampagne van de Mestbank en BO waterkwaliteit in 2020

Projectstructuur

Backoffice: kennisbeheer

- ▶ Uitwisseling kennis stimuleren
 - tussen de projectpartners onderling
 - tussen landbouwers/derde partijen
- ▶ Beheer en ontsluiting kennis organiseren
 - toegankelijk en praktijkgericht
 - verschillende formats en kanalen
- ▶ Kennishiaten detecteren en invullen

!!! B3W doet zelf geen onderzoek

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Kennispunt

Welkom op ons kennispunt!

Deze pagina is het hart van ons digitale B3W-platform. Alle nuttige wetenschappelijk informatie die de onderzoekers in de verschillende praktijkcentra verzamelen, wordt hier op een toegankelijke manier samengebracht. Je komt hier ook heel wat persoonlijke ervaringen en tips tegen van landbouwers. Dit alles mag je verwachten in verschillende vormen en maten: van artikels tot filmpjes of infofiches... noem maar op!

Heb je vragen over praktijken die op verschillende landbouwbedrijven (kunnen) worden gebruikt, ongeacht het soort teelt? Neem dan een kijkje onder de thema's bodemkwaliteit, groenbedekkers/vanggewassen en optimale bemesting. Wil je meer weten over technieken die jouw specifieke bedrijf ten goede zouden komen? Navigeer dan naar jouw sector om zo de eerste stappen naar een duurzamer bodem- en nutriëntenbeheer te zetten

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Aardappelen

In de afgelopen jaren zijn de stikstofbestedingsnormen voor teelten in gebiedstype 2 en 3 geleidelijk verlaagd met respectievelijk 10 en 20%. Daarnaast heeft de tussentijdse evaluatie van de waterkwaliteit in Vlaanderen geleid tot een uitbreiding van de gebiedstypes 2 en 3 tot 42% van het areaal. Daarom is de stikstofbestedingsruimte voor heel wat telers op bedrijfsniveau gedaald.

Aardappelen zijn echter een stikstofbehoefstig gewas: in 2021 bedroeg het stikstofbestedingsadvies op 74% van de aardappelpercelen 150 kg N/ha of meer. Op 38% van deze percelen bedroeg het stikstofbestedingsadvies 200 kg N/ha of meer (Inagro, 2021). Daartegenover staat dat aardappelen gekenmerkt worden door een eerder matige stikstofopname als gevolg van een beperkt wortelstelsel, een ruime plantafstand en een korte stikstofopnameperiode. Het realiseren van een goede aardappelopbrengst en -kwaliteit zonder het overschrijden van de eerste nitraatresidu drempelwaarde is daarom een uitdaging. Dit blijkt ook uit cijfers van de nitraatresiducampagne 2020, waarbij op 65% van de aardappelpercelen een nitraatresidu van meer dan 90 kg NO₃-N/ha gemeten werd. De beschikbare bemesting(sruimte) zo berekend mogelijk invullen volgens het principe van de 4 J's, (de juiste dosis, op het juiste tijdstip, met de juiste mestsoort en techniek) is de beste manier voor de aardappelteler om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

Hoe begin je eraan om je aardappelen berekend te bemesten? Hoe werkt rijenbemesting net bij aardappel, en hoe ga je aan de slag voor de bijbemesting? Antwoorden op deze, en andere vragen in verband met aardappelen vind je onder onderstaande tegels.

Berekend bemesten in aardappel

[Lees meer](#)

Rijenbemesting in aardappel

[Lees meer](#)

Bijbemesting in aardappel

[Lees meer](#)

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Artikels landbouwpers

Demonstratie Werktuigendagen Gras onderzaaien in maïs krijgt meer en meer interesse

Op 25 en 26 september was B3W de begeleidingsdienst voor een Betere Bodem en Waterkwaliteit, samen met de Werk-
tuigendagen in Oudhove-
de. Er werd een demonstratie
gras met gras onder-
zaaid bij maïs.

Dit is mogelijk met een ritje
van de gang. Deze de veld-
demonstratie omvatte onder
andere: maïs met gras met
de gang. De maïs met gras
met de gang is een combinatie
van maïs en gras. Het is
mogelijk om maïs met gras
te zaaien met de gang. Dit
is mogelijk met een ritje van
de gang. Deze de veld-
demonstratie omvatte onder
andere: maïs met gras met
de gang. De maïs met gras
met de gang is een combinatie
van maïs en gras. Het is
mogelijk om maïs met gras
te zaaien met de gang. Dit
is mogelijk met een ritje van
de gang.

**Geïntegreerd zaai
van het gras**
Dit is mogelijk met een ritje
van de gang. Deze de veld-
demonstratie omvatte onder
andere: maïs met gras met
de gang. De maïs met gras
met de gang is een combinatie
van maïs en gras. Het is
mogelijk om maïs met gras
te zaaien met de gang. Dit
is mogelijk met een ritje van
de gang.

Toeseggen interesse
De demonstratie was een
succes. Er was veel interesse
in de combinatie van maïs
en gras. De demonstratie
was een succes. Er was veel
interesse in de combinatie van
maïs en gras. De demonstra-
tie was een succes. Er was
veel interesse in de combi-
natie van maïs en gras. De
demonstratie was een succes.
Er was veel interesse in de
combinatie van maïs en gras.
De demonstratie was een
succes. Er was veel interesse
in de combinatie van maïs
en gras. De demonstratie
was een succes. Er was veel
interesse in de combinatie van
maïs en gras. De demonstra-
tie was een succes. Er was
veel interesse in de combi-
natie van maïs en gras. De
demonstratie was een succes.

Van links naar rechts: de combinatie van maïs met gras met de gang, de combinatie van maïs met gras met de gang, de combinatie van maïs met gras met de gang.

**Geïntegreerd zaai
van het gras**
Dit is mogelijk met een ritje
van de gang. Deze de veld-
demonstratie omvatte onder
andere: maïs met gras met
de gang. De maïs met gras
met de gang is een combinatie
van maïs en gras. Het is
mogelijk om maïs met gras
te zaaien met de gang. Dit
is mogelijk met een ritje van
de gang.

**Zaai van het gras na
opkomst van de maïs**
Dit is mogelijk met een ritje
van de gang. Deze de veld-
demonstratie omvatte onder
andere: maïs met gras met
de gang. De maïs met gras
met de gang is een combinatie
van maïs en gras. Het is
mogelijk om maïs met gras
te zaaien met de gang. Dit
is mogelijk met een ritje van
de gang.

B3W adviseert Resultaten van bemesting volgens advies en gefractioneerd bemesten in aardappelen in 2021

Op een bemestings-
adviesprogramma van de
begeleidingsdienst voor
een Betere Bodem en
Waterkwaliteit (B3W) werden
de resultaten van
bemesting volgens de
aardappelen in 2021
gefractioneerd bemesten in
aardappelen in 2021.

Geïntegreerd bemesting in combinatie met een veldmaïs in 2021.

Verfrij van bemesting
De officiële bemestingsadvies
van de begeleidingsdienst voor
een Betere Bodem en Waterkwaliteit
is dat de bemesting van
aardappelen in 2021 moet
gefractioneerd worden. Dit
betekent dat de bemesting
van aardappelen in 2021 moet
gefractioneerd worden. Dit
betekent dat de bemesting
van aardappelen in 2021 moet
gefractioneerd worden. Dit
betekent dat de bemesting
van aardappelen in 2021 moet
gefractioneerd worden.

Polysulphate
Chloridearme kalimestof
Multi-nutriënt | Lage zoutindex

K | Ca | Mg | S

www.polysulphate.com

B3W - Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

Duurzaam bodem- en nutriëntenbeheer gestoeld op onderzoek en praktijk

Begin 2021 ging de Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit (B3W) van start als nieuwe begeleiding-
en voorlichtingsdienst voor de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Vanuit diepgaande kennis en praktijkervaring
begeleidt B3W land- en tuinbouwbedrijven bij hun evolutie richting duurzaam nutriëntenbeheer en bodemzorg
met respect voor de gestelde milieudoelen en de actuele voorschriften.

dagelijkse praktijk. Daarbij wordt reken-
ing gehouden met duurzaam en geïntegreerd
nutriëntenbeheer, bodemzorg, bodemkwaliteit en
klimaat, maar ook met de praktische toepasbaarheid
op de landbouwbedrijven. Het uitwisselen van
kennis tussen alle betrokken partijen is
essentieel. Alleen zo kunnen de technieken een
breder ingang vinden bij de landbouwbedrijven
en kan de landbouwpraktijk aansluiten op de
voorgenomen milieudoelstellingen.

Kennisuitwisseling via digitaal platform

De begeleiding van land- en tuinbouw-
bedrijven gebeurt via focusgroepen,
thematische uitwisselingsmomenten en
communicatieacties. De experts van B3W
hebben niet alleen een uitgebreide kennis in
bodembeheer, maar ook over specifieke
sectoren en teelten. De focusgroepen richten
zich op het samen ontwikkelen en toepassen
van nieuwe kennis rond een bepaald domein.
In deze groepen zitten zowel telers als experts.

Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

is om zowel de nutriëntverliezen naar water, bodem en lucht te verminderen als ook de bodemvruchtbaarheid te verbeteren.

Gezonde mix van onderzoek en praktijk

B3W is een samenwerking tussen 13 Vlaamse onderzoeks- en praktijkcentra voor landbouw met verschillende locaties en expertise. Vanuit deze kennisachtergrond ondersteunt B3W land- en tuinbouwers met innovatieve technieken.

B3W werd opgericht in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Het begeleiden van land- en tuinbouwers blijft namelijk een cruciaal element om de waterkwaliteit in het Vlaamse landbouwgebied te verbeteren conform de Europese nitraatrichtlijn en het Vlaamse mestactieplan.

B3W Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

Infofiches

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

HOE HOUD JE DE ZUURTEGRAAD VAN JE BODEM OP PEIL?

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

De zuurtegraad van je bodem binnen de streefzone houden heeft verschillende voordelen: hogere opbrengst, betere bodemkwaliteit, minder uitspoeling... Maar hoe zorg je ervoor dat de zuurtegraad weer binnen de streefzone valt?

Bekalk op advies

De optimale zuurtegraad (pH) is naast de grondsoort ook afhankelijk van het organische koolstofgehalte. Laat aan de hand van een perceelspecifiek bodemstaal de zuurtegraad gedetailleerd beoordelen en een bekalkingsadvies formuleren.

pH vs streefzone*

Advies

Je pH ligt onder de streefzone	→	Herstelbekalking:	bekalk zo snel mogelijk om bodem te ontzuren en verder opbrengstverlies te vermijden.
Je pH valt binnen de streefzone	→	Onderhoudsbekalking:	bekalk om de 3 jaar om de pH binnen de streefzone te houden.
Je pH ligt boven de streefzone	→	GEEN BEKALKING, wel	maak gebruik van zwavel of zuurwerkende meststoffen

Het bekalkingsadvies wordt geformuleerd in zuurbindende waarde (zBW) per hectare, dit moet worden omgerekend naar kg/ha van de gekozen kalksoort. Dat doe je via onderstaande formule. Vraag aan de leverancier de zBW van de gebruikte kalksoort.

$$\text{Kalksoort (kg/ha)} = \frac{\text{bekalkingsadvies (zBW / ha)}}{\text{zBW gebruikte kalksoort}} \times 100$$

Voorbeeld:

Kreeg je een bekalkingsadvies van 2000 zBW/ha en heeft de gekozen kalksoort een zBW van 54? Dan dien je best 3704 kg kalk/ ha toe.

Basenequivalent

Het basenequivalent van een meststof is de maat voor de basische of verzurende werking. Het drukt uit hoeveel calciumoxide wordt toegediend of onttrokken aan de bodem per 100 kg meststof.

$$1 \text{ zBW} = 1 \text{ neutraliserende waarde} = 1 \text{ basenequivalent} = 1 \text{ kg CaO}$$

Voorbeeld:

Basenequivalent +20: Wanneer 100 kg van deze meststof wordt toegediend, komt dit overeen met het toevoegen van 20kg CaO.

Basenequivalent -50: Wanneer 100 kg van de meststof wordt toegediend, komt dit overeen met het onttrekken van 50kg CaO.

B3W.VLAANDEREN.BE

* Een overzicht van deze streefzone per bodemsoort vind je terug in de infofiche 'De zuurtegraad van je bodem'.

Rekentool basisbemesting (intern gebruik)

Deze cellen moeten ingevuld worden

N vrijstelling uit oogstresten (voorgaande teelt)	
Teelt in het voorgaande jaar	Voederbiet
N vrijstelling uit groenbedekker	
Type groenbedekker	Geen
Ontwikkeling groenbedekker	
Tijdstip inwerken	
Groenbedekker 1 snede geoogst/afgevoerd?	
N vrijstelling uit gescheurd grasland	
Was dit perceel grasland in de voorbije drie jaar?	Nee
Wat was de leeftijd van het grasland?	
Wanneer werd het grasland gescheurd?	
N vrijstelling uit bodemorganische stof	
Textuur van het perceel	Zand
Organisch koolstofgehalte van het perceel (%)	1,84
Lengte N-opnameperiode van de teelt (aantal maanden)	3
Teelt huidige jaar (+ zaai/plantdatum)	Aardappelen, late (April-Mei)

Berekening N-advies	
Stikstof leverende factoren	Stikstof levering (kg N/ha)
Minerale N voorraad voorjaar in 0-30 cm (voor organische bemesting)	29
N vrijstelling uit oogstresten	25
N vrijstelling uit groenbedekker	0
N vrijstelling uit gescheurd grasland	0
N vrijstelling uit bodemorganische stof	72
Totale potentiële stikstof levering voor de teelt (kg N/ha)	126
N-behoefte (buffer + opname)	290
N-advies totaal	164
Percentage N-advies voor basisbemesting	70
N-advies voor basisbemesting	114

Meer inzicht in de N-leverende factoren

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Frontoffice: terreinactiviteiten

- ▶ 20-tal focusgroepen
- ▶ 50-tal thematische uitwisselingsmomenten TUM
- ▶ 50-tal individuele begeleidingen

!!Focus op interactiviteit en onderlinge ervaringsuitwisseling

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

(1) Thematische uitwisselingsmomenten = TUM

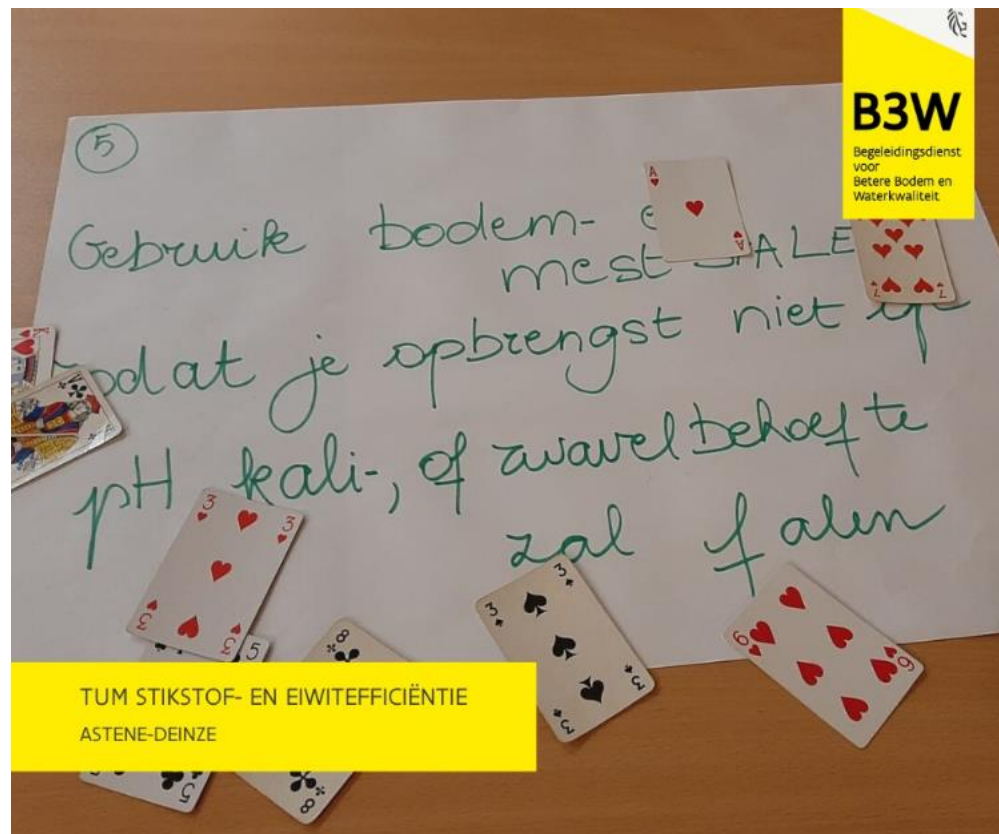
- ▶ Een interactieve demonstratie van een goede praktijk
- ▶ De getuigenis van landbouwer staat centraal
- ▶ Organisatie maximaal op een landbouwbedrijf of in het veld
 - soms gekoppeld aan andere activiteit
 - soms keuze voor digitale formule
 - soms gekoppeld aan overtuigingsveld

Onderwerpen

- ▶ Bodemkwaliteit (pH, organische stof, bodemleven, bodemverdichting, erosie,)
- ▶ Voorjaarstoediening van drijfmest op wintertarwe
- ▶ Gefractioneerde bemesting (aardappelen/ groenten)
- ▶ N-nalevering door oogstresten
- ▶ Vanggewassen, tussenvanggewassen, onderzaaien van gras bij mais
- ▶ Scheuren van grasland
- ▶ Mengteelten, gras-klaver
- ▶ Afstellen van kunstmeststrooiers
- ▶ Correct gebruik van mestproducten (rekenen met organische/dierlijke mest)
- ▶ Bodembewerkingen (niet-kerend)
- ▶ Goed gebruik van bemestingsadvies
- ▶ ...

TUM stikstof- en eiwitefficiëntie

10 geboden gras-klover teelt

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

TUM Afstellen van kunstmeststrooier

Filmpje: drie belangrijkste aandachtspunten bij afstellen van kunstmeststrooier

'Een goed afgestelde kunstmeststrooier kan een groot verschil betekenen in de opbrengst van je gewas. Ook de huidige kunstmestprijzen en de strenge bemestingsnormen zorgen ervoor dat het precies werpen van de korrels steeds belangrijker wordt.'

MAARTEN PAEPEN
LOONWERKER

 PAEPEN WALTER AGRICULTURE

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

TUM Bodembewerking/bodemverdichting

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

TUM * reeks tussenvanggewassen

- ▶ Vanggewas tussen twee hoofdteelten
- ▶ Minder ingeburgerde praktijk
- ▶ 1 digitale TUM voor de zomer als startmoment en aantal overtuigingsvelden in het najaar
- ▶ Heel wat interesse en veel interactie over het thema
- ▶ Aandachtspunten/knelpunten

'Zelf had ik er nog niet aan gedacht om een groenbedekker in te zaaien voor zo'n korte periode (6 weken)... Nu ik zie hoe goed het gewas op dit veld ontwikkelde, ben ik overtuigd om het zelf ook te doen.'

De extra aanvoer van organisch materiaal, het lager nitraatresidu en het feit dat het perceel bedekt blijft, zijn de argumenten die me overtuigd hebben.'

LANDBOUWER

AANWEZIG TIJDENS TUM TUSSENVANGGEWASSEN

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

(2) Focusgroepen

- ▶ Lerende netwerk
 - besloten groep (6-8 deelnemers)
 - gedurende 2 jaar een 6-tal samenkomsten
- ▶ Kans om technieken die werken in proefveldomgeving uit te testen in de dagdagelijkse boerenpraktijk of te experimenteren met nog niet bewezen technieken
- ▶ Opedane kennis ook toepassen in concrete acties op het bedrijf
- ▶ Ervaringen en resultaten communiceren naar de brede doelgroep

Onderwerpen focusgroepen

- ▶ Bodemkwaliteit (gebruik van compost, houtsnippers, boerderijcompost, minimale bodembewerking, bodemleven, mengsels van groenbedekkers/vanggewassen)
- ▶ Bemestingsoptimalisatie in de aardappel (gebruik van bladmeststoffen, rijenbemesting, verlagen van basisbemesting, ...)
- ▶ Bemestingsoptimalisatie in de preiteelt/ajuinteelt
- ▶ Bemestingsoptimalisatie bij Conférence peer
- ▶ Eiwithoudende gewassen
- ▶ Precisielandbouw

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Focusgroep - boerderijcompost

'Al een tijdje willen we de stalmest van de varkens opwaarderen tot een nog beter product voor onze bodem. Daarnaast hebben een aanzienlijke hoeveelheid groentenafval. Van dit 'afval' willen we een bodemverbeterend product maken.'

'Met de hulp van de B3W-begeleiders maakten we deze compost, een product waarvan we best wel fier op zijn!'

BERT

LANDBOUWER,
FOCUSGROEP BOERDERIJCOMPOSTEREN

B3W

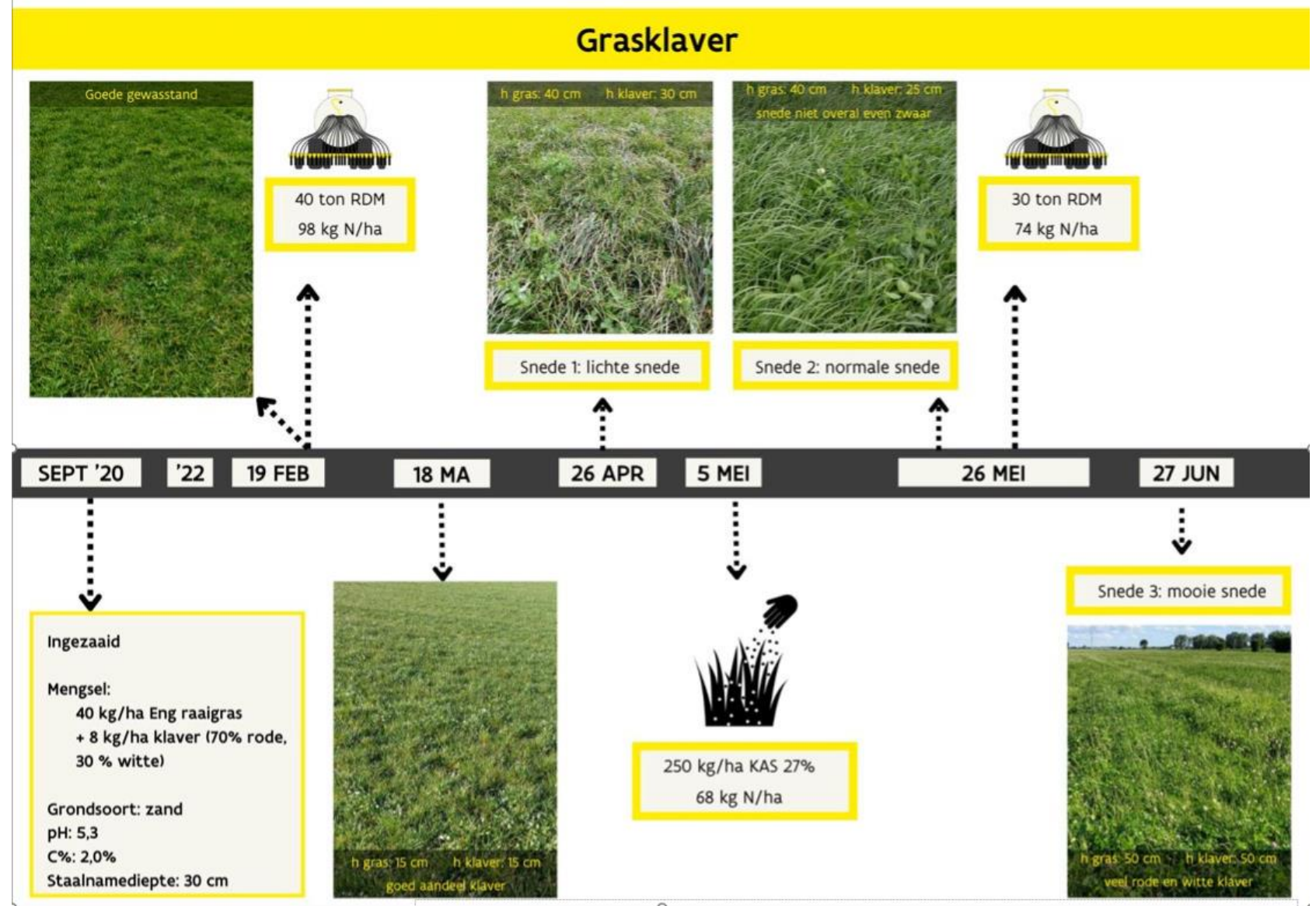
Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Focusgroep aardappelen

Focusgroep Eiwitteelten

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Focusgroep eiwitteelten

'In deze extreem droge periodes valt deze maaibeide op tussen alle verdorde graslanden. Dankzij de dieper wortelende kruidensoorten blijft dit perceel produceren.'

B3W
Begeleidingsdienst voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

GEERT
LANDBOUWER,
FOCUSGROEP EIWITPRODUCTIE

FOTO OP 17/08/2022

'Ook de teelt van Luzerne is uitermate goed bestand tegen de extreme droogte. Dankzij de diepe beworteling beschikt het gewas steeds over voldoende vocht, met een fris groen en vitaal gewas als resultaat.

Waar we begin augustus maaiden, zien we nu al opnieuw een gewas van 40 cm hoog.'

B3W
Begeleidingsdienst voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

JO
LANDBOUWER
FOCUSGROEP EIWITPRODUCTIE

FOTO OP 24/08/2022

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Focusgroep eiwitteelten

'Het oogsttijdstip bepalen bij een mengteelt is niet evident, gezien de rijpheid per gewas verschilt. We beslisten 8 juli het veld te oogsten.'

B3W
Begeleidingsdienst voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

DIRK
LANDBOUWER
LID FOCUSGROEP EIWITPRODUCTIE

'Ik ben begonnen met méteil te geven in mengeling met maïs, perspulp en voordroogkuil. Het eerste dat mij opvalt in de melk is dat het ureumgehalte sterk is gestegen. Ter compensatie bouw ik de sojahoeveelheid wat af.'

B3W
Begeleidingsdienst voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

DIRK
LANDBOUWER
LID FOCUSGROEP EIWITPRODUCTIE

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

(3) Individuele begeleidingen

- ▶ Vrijwillige maar intensieve 1 op 1 begeleiding (drie bezoeken)
- ▶ Integrale benadering van de bedrijfsvoering met focus op nutriëntenkringloop en bodemkwaliteit
- ▶ VLM bezorgt een lijst met bedrijven die in aanmerking komen. B3W kan eventueel ook zelf bedrijven voorleggen aan VLM

De coachende en vertrouwelijke relatie tussen begeleider en bedrijfsleider staat centraal

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Individuele begeleidingen

- ▶ 40 van de 45 IB's werden opgenomen
- ▶ De gemiddelde leeftijd van de bedrijfsleider was tamelijk hoog, 63% van de deelnemers was ouder dan 50 jaar. Nog 20% van de deelnemers was meer dan 60 jaar.
- ▶ 63% had dieren op het bedrijf
- ▶ 43% had een mestoverschot

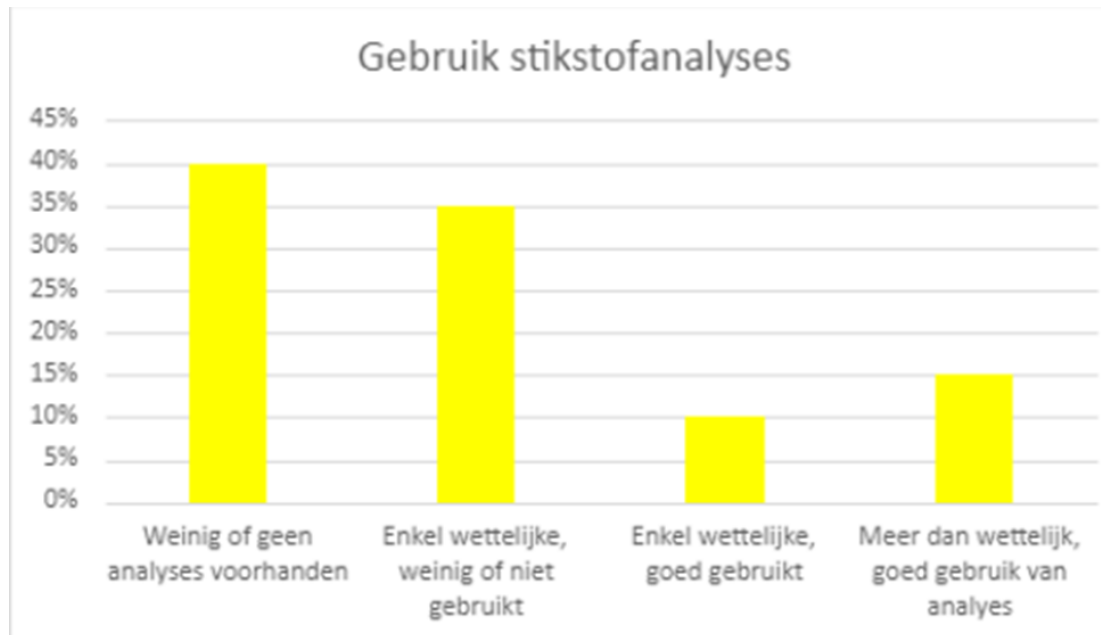
! Infofiches en tools zijn handige hulpmiddelen

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Stikstofanalyses

Acties:

- Duiden op algemeen belang
- Belang van juiste tijdstip en inlichtingenformulier
- Hoe ermee aan de slag -> omrekenen naar praktijk bemesting

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

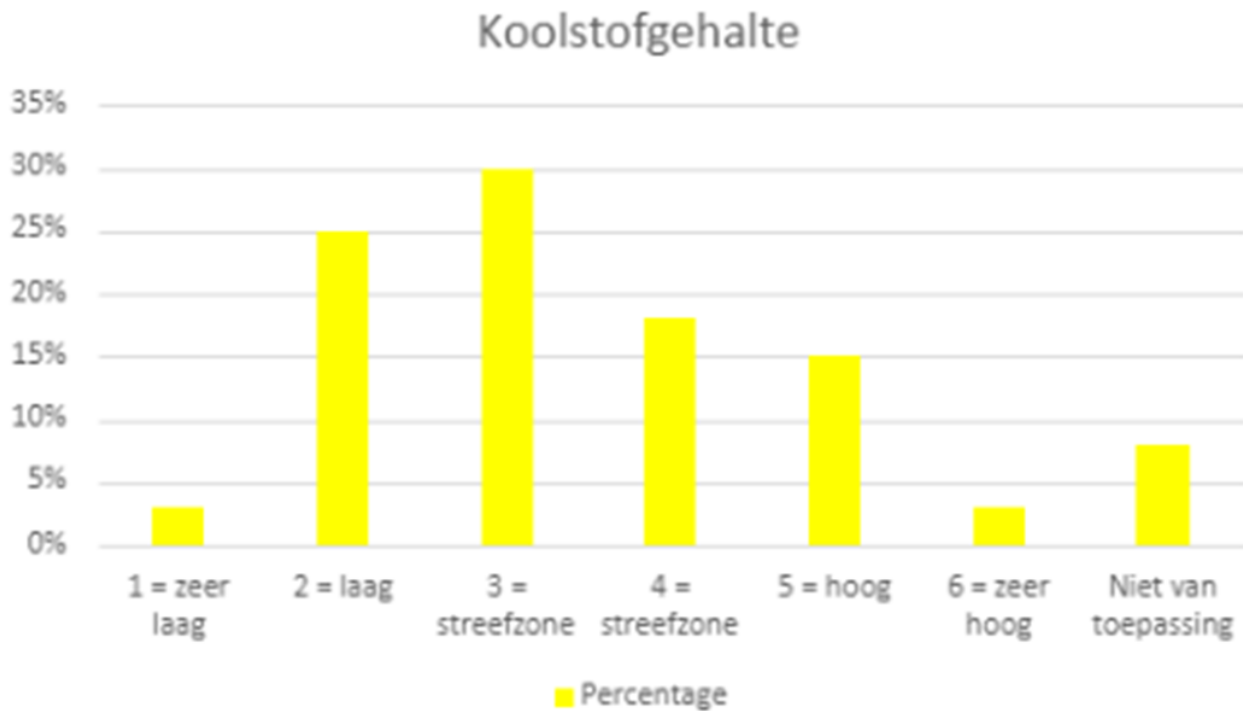
Gebruik van organische mest

Acties:

- Aanpassen van type mest, dosis, tijdstip van toediening
- Belang van mestanalyses
- Rekenen met mest

Koolstofgehalte

Acties:

- Veel landbouwers zien geen mogelijkheid binnen huidige MAP
- Combinatie van maatregelen zoals aangepaste bemesting (compost, stalmest,...) en beheermaatregelen (teeltrotatie, minimale bodembewerking, inzet van vanggewassen, gewasresten, ...)

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Gebruik van vanggewassen

Acties:

- Vroegere inzaai
- Keuze voor het juiste type i.f.v. het zaaitijdstip, koolstofopbouw, volgteelt
- Gras in onderzaai van maïs
- Inzaai van een tussenvanggewas

Inhoudelijk verslag FO

- ▶ Verwerken van bevragingen na activiteiten
- ▶ Verwerken van poll's
- ▶ Verwerken van resultaten/ervaringen m.b.t. overtuigingsvelden en focusgroepen

Doelstelling

- ▶ Verbeteren eigen werking
- ▶ Inzicht verwerven in de achterliggende beweegreden bij landbouwers om bepaalde techniek/praktijk toe te passen
- ▶ Bekijken op welke manier bepaalde drempels kunnen weg gewerkt worden

Communicatie

Doel

- ▶ B3W bekend maken bij de ruime doelgroep en stakeholders
- ▶ Kennisoverdracht en stimuleren van interactie rond goede praktijken

Middel

- ▶ Eigen kanalen (B3W-platform, Facebook, nieuwsbrief)
- ▶ Artikels in de landbouwpers, externe nieuwsbrieven, ...
- ▶ Beurzen (interpom, Werktuigendagen, Agridagen, Agriflanders, ...)
- ▶ Samenwerking met projectpartners en externe partners om bereik nog te vergroten

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Website = centraal punt

- ▶ Toegang via onze website b3w.vlaanderen.be
- ▶ Inschrijven voor activiteiten
- ▶ Kennispunt met alle informatie die aan bod komt in de activiteiten en de communicatie van B3W
- ▶ Actuele nieuwsberichten en nieuwsbrief
- ▶ Communiceren en samenwerken met elkaar
→ faciliteert de interactie in groepen

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Evenementen

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

EVENT
Webinar: De werking van B3W en de uitdagingen van de groentesector
6 Mrt '23 19:30 - 21:30
Onlijn
Openbaar 35 Lees meer

EVENT
Organische mest: Aandachtspunten en rekenen met mest
9 Mrt '23 10:00 - 12:00
Rijmst
Openbaar 7 Lees meer

EVENT
'Groenten worden niet altijd in goede omstandigheden geoogst, net daarom is een goede bodemkwaliteit zeer
9 Mrt '23 12:15 - 16:00
Staden
Bodemkwaliteit
Openbaar 3 Lees meer

EVENT
'Bespaar kunstmest door perceelsspecifiek en gefractioneerd bemesten in aardappel + bedrijfsbezoek
10 Mrt '23 12:15 - 16:00
De aardappelhoeve Tjelt
Aardappel
Openbaar 24 Lees meer

EVENT
Hoe kan je kunstmest efficiënt en duurzaam inzetten?
10 Mrt '23 19:30 - 21:00
Bedrijf van Marc Terrijn
Mestproducten
Openbaar 13 Lees meer

Nieuwsbrief

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Beter Bodem en
Waterkwaliteit

Een vanggewas inzaaien tussen hoofd- en nateelt

Is dat een goed idee? Die vraag stellen we ons tijdens een reeks thematische uitwisselingsmomenten deze zomer en dit najaar. Tijdens een eerste sessie van deze reeks bekeken we of 6 tot 8 weken voldoende zouden zijn voor een goed ontwikkeld vanggewas. De conclusie? Bekijk daarvoor zeker de informatie in het [evenement](#) op de website!

Ben je benieuwd hoe het er in de praktijk uitziet? Zet dan meteen 28 september en 7 oktober in je agenda, en schrijf je in voor deze volgende sessies!

[Meer info](#)

Grasland vernieuwen: ja of nee?

Na de droogte van deze zomer geeft veel grasland niet meer de indruk gezond te zijn. Maar dat de situatie er boven de grond erbarmelijk uitziet, betekent niet dat de hoop verloren is. Hoe weet je of je grasland nog te herstellen is?

[Lees meer](#)

Kies je er toch voor je grasland te scheuren en opnieuw in te zaaien? Dan zijn er een aantal dingen waar je best op let om het risico op een hoog nitraatresidu te vermijden! Wat zijn de belangrijkste do's en don'ts van grasland scheuren?

[Je leest het hier](#)

B3W

Bijbemesten van prei

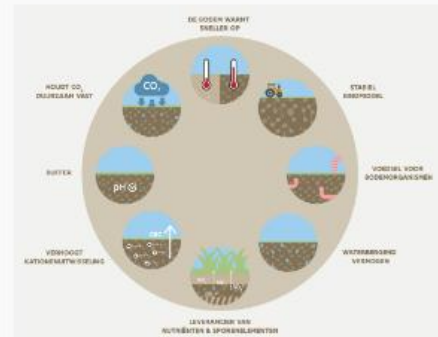
Door de huidige droge omstandigheden is de groei van winterprei eerder beperkt. Vaak zien we wel dat de prei zich heeft ingeworteld, maar nu wacht op regen om echt aan de groei te gaan. Je neemt het staal voor bijbemesting dan ook best kort voor de periode van sterke groei. In droge omstandigheden wacht je hier dus beter iets langer mee.

Zoek je naar meer info over hoeveel stikstof prei nodig heeft, hoe je een advies interpreteert en hoe je de bijbemesting kan uitvoeren?

[Die vind je hier](#)

Werken aan je bodemkwaliteit

Welke gewassen je ook teelt, een goede bodemkwaliteit is een must. Het vormt namelijk de basis voor een goede teelt, én voor een klimaatrobuuste bodem. In de huidige droge omstandigheden merken we allemaal hoe belangrijk een goede bodemstructuur is. Maar hoe werk je nu aan een kwaliteitsvolle bodem? B3W helpt je alvast op weg!

Organische stof

De bodemstructuur en -biologie zijn alvast twee elementen die meespelen in de kwaliteit van jouw bodem. Maar ook organische stof is een belangrijke factor. In droge omstandigheden werkt het bijvoorbeeld als een spons en helpt water vast te houden in de bodem.

Wat doet deze organische stof nog voor je bodem? En hoe kan je er net aan werken? Dat lees je op ons kennispunt!

[Leer meer](#)

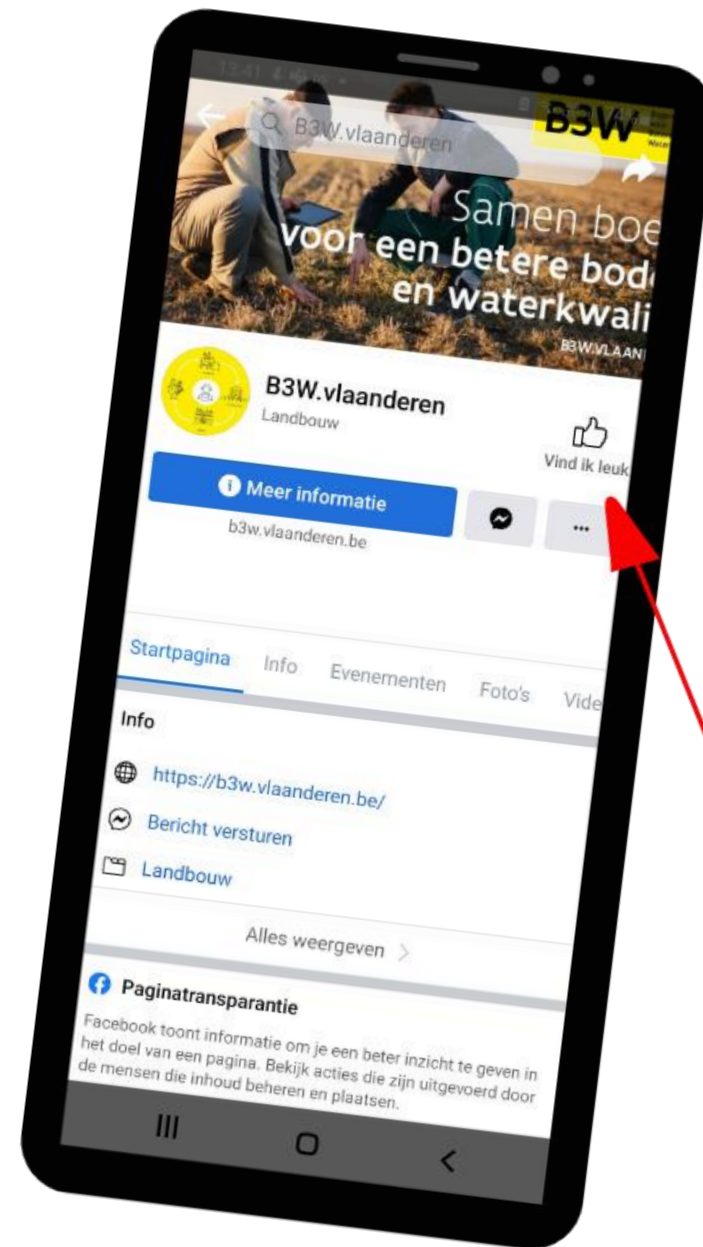
Zuurtegraad

Ook de zuurtegraad draagt bij tot de kwaliteit en vruchtbaarheid van de bodem. Is de zuurtegraad ongunstig? Dan kan dat een verlies aan opbrengst en kwaliteit met zich mee brengen. Onze begeleiders weten er het fijne van, zij maakten een overzicht van wat je moet weten over de zuurtegraad van jouw bodem.

[Lees het hier](#)

Volg jij ons al op Facebook?

- ▶ Je vindt ons onder de naam **B3W.vlaanderen**
- ▶ Leuke filmpjes of foto's van demo's of thematische uitwisselingsmomenten

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Getuigenissen

 B3W.vlaanderen
★ Favorieten · 28 januari · 🌐

In het najaar van 2022 getuigde landbouwer Dominique tijdens een TUM over waarom hij de oogstresten van de bloemkolen niet meer inwerkt tijdens de winter. 🍂
Zelf ziet hij vooral voordelen aan deze keuze! Wat denk jij?
👍👍👍

#B3W #samenleren #vooreenbeterebodem #waterkwaliteit #thematiscuitwisselingsmoment #oogstresten

Landbouwer Dominique werkt al enkele jaren de oogstresten van de herfstteelt bloemkool niet in.

Dit doet hij om verschillende redenen.

Afspelen 0:02 / 0:51

B3W
Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

B3W

Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

 B3W.vlaanderen
★ Favorieten · 27 december 2022 · 🌐

'Bodemverdichting moet opgeheven worden, maar doe dit niet blindelings.' Die tip kregen we tijdens een thematisch uitwisselingsmoment rond bodemverdichting van Franky Coopman, expert bodemzorg.

Hoe ga je net te werk om bodemverdichting op te heffen? 'Dat kan machinaal, maar je kan ook biologisch aan de slag.'

👉 Lees hier welke tips Franky nog voor ons had en wat landbouwer Norbert ons vertelde over zijn eigen aanpak. ... Meer weergeven

'Een spade, dat is het belangrijkste werktuig van de landbouwer.

Vooraleer je op het perceel gaat met de trekker, maak je eerst een put in de grond en kijk je naar de toestand van de bodem, pas dan kan je beslissen of een bodembewerking mogelijk is.'

NORBERT, LANDBOUWER

B3W
Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

Nieuwsberichten

 B3W.vlaanderen
★ Favorieten · 8 september 2022 · 🌐

Omwille van de droge weersomstandigheden is de **vanggewasregeling versoepeld**. 🌱
!! Let wel op: het tijdstip van inzaaien bepaalt mee welke vanggewassen je kan zaaien! Lees er meer over op ons kennispunt: <https://b3w.vlaanderen.be/.../gro.../inzaai-van-vanggewassen>

Wil je nog eens overlopen hoe de vanggewasregeling net in elkaar zit? Bekijk dan het persbericht van de **Vlaamse Landmaatschappij (VLM)** 🗣️👉
<https://www.vlm.be/.../Landbouwers-mogen-langer-inzaaien.....> Meer weergeven

 B3W.vlaanderen
★ Favorieten · 29 augustus 2022 · 🌐

Deze voorbije zomermaanden hebben de graslanden behoorlijk geleden door de droogte. 🌱🥺
Het is niet omdat de situatie er erbarmelijk uitziet boven de grond, dat scheuren altijd de juiste oplossing is.

B3W schreef er een artikel over in samenwerking met [Landbouwcentrum voor Voedergewassen vzw](#).
Hieronder vatten we de 3 belangrijkste tips alvast even samen. 📌📌📌

Het volledige artikel over graslandvernieuwing na zomerdroogte, en uitleg over het scheuren van grasland vind je op ons platform: <https://b3w.vlaanderen.be/.../optimal.../graslandvernieuwing>

TIP 1

Grasland na droogte niet scheuren is winst voor je portemonnee én het milieu.

Durf rekenen op de **herstelkracht** van de bestaande zode. Scheur niet als:

- De zode vrij is van onkruiden
- Na de eerste regenval witte worteltjes aanwezig zijn.

Zo behaal je de **hoogste opbrengsten** en de

 B3W
Begeleidingsdienst voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Beurzen

B3W Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

Campagnes

9 tips voor een bereedere bemesting

B3W
Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

- 1 Breng je bodemkwaliteit in orde**
 - Neem regelmatig een bodemproef af
 - Voer gericht onderhoud of herbedekkingen uit
 - Hou het organische stofgehalte op peil door toevoeren van organisch materiaal, organische meststoffen of een organische teeltrotatie
- 2 Besteed aandacht aan je teeltrotatie**
 - Vraag advies over toe aan je teeltrotatie
 - Vraag advies over toe aan je teeltrotatie
 - Probeer monoculturen maximaal te vermijden
 - Kies de juiste vervoersmiddelen
- 3 Bemest op maat, niet enkel volgens de norm**
 - Overmatige toestand en welke soorten mest je toevoert belangrijk
 - Werk met precies afgemeten bemestingsadvies op basis van een bodemproef
 - Regel wanneer je meststof toevoert
- 4 Benut elk greintje stikstof**
 - Ken de inhoud van je mest
 - Hou per periode rekening met de correcte inhoud van de gebruikte meststoffen
 - Dien de mest toe op het juiste moment voor je teelt
 - Breng ook bij gebruik van andere meststoffen steeds de aanvullende nutriënten in rekening
- 5 Dien kunstmest op een precieze manier toe**
 - Dien je kunstmest toe correct af
 - Maak gebruik van een landbouwkundig lego graafschep of precisiebemesting
 - Dien de mest toe op de juiste manier
 - Werk kunstmest met een laag ammonium of ammoniakgehalte toe
- 6 Pas gefractioneerde bemesting toe**
 - Beplant een veld met bemesting op maat
 - Pas een landbouwkundig advies aan op maat van de gewasopbouw
 - Kies het juiste type meststof en de juiste techniek voor de bemesting
- 7 Let op met het scheuren van grasland**
 - Scheur niet als het niet nodig is, maar op het juiste moment voor je teelt
 - Pas je veld op, met een tijdsvak van 10-15 dagen
 - Scheur met een goed veldwerk in het veld
 - Verrijk extra organische bemesting
- 8 Verlies je bodemstructuur niet uit het oog**
 - Kies voor minder intensieve bodembewerking waar mogelijk
 - Maak gebruik van bodemparende technieken, zoals verrijkte landbouw
 - Verrijk bewerking met een machine, wanneer de bodem te nat is
 - Gebruik bodembewerking tijdig op en samen met een veldwerk
- 9 Laat stikstof in het najaar niet verloren gaan**
 - Hou de bodem in het najaar maximaal bedekt
 - Kies de juiste vervoersmiddelen
 - Dien veldwerk toe op een veldwerk

BONUS
VOLG DE WERKING VAN B3W OP!

Deel het met je vrienden en familie op www.facebook.com/b3w.vlaanderen. Dat doet niet enkel meer kennis verspreiden, maar ook de samenwerking en kennisdeling.

• Kijk regelmatig op [b3w.vlaanderen.be](https://www.b3w.vlaanderen.be)

• Volg ons op Facebook

• Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

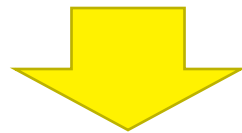
B3W

Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit

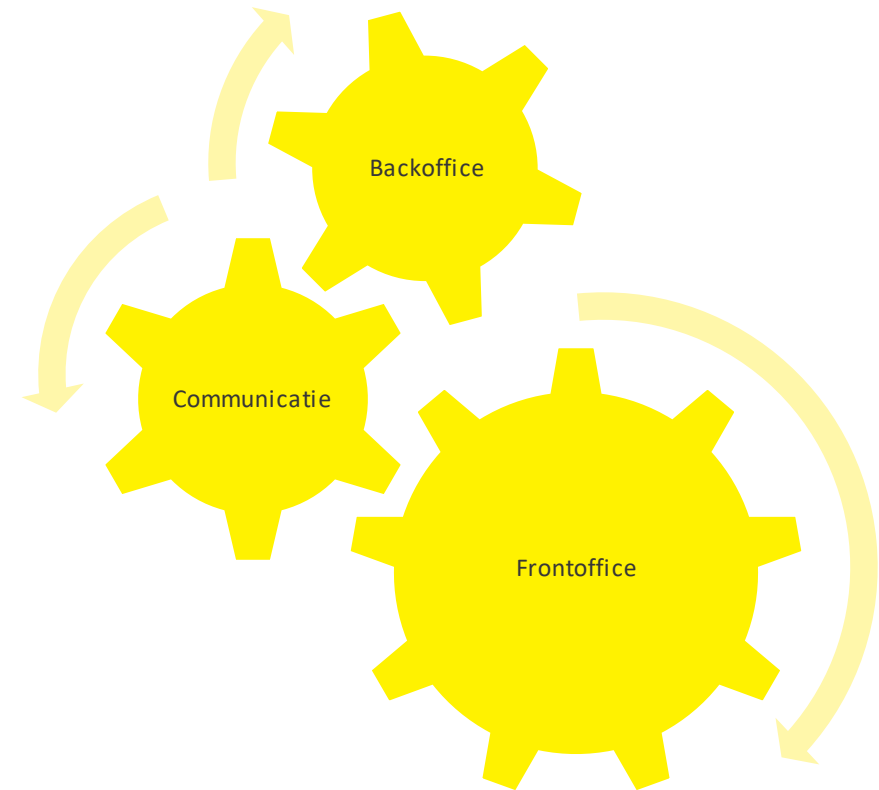

B3W-werking

- Kennisdeling
- Interactiviteit
- Wetenschappelijk onderbouwd
- Praktijkgericht

Gedragsverandering
= opnemen van goede praktijken
op het eigen bedrijf

Meer informatie

www.b3w.vlaanderen.be

Contact

Projectleider: saartje.degelin@b3w.vlaanderen.be

Sectorverantwoordelijke aardappelen: stany.vandermoeren@b3w.vlaanderen.be

Sectorverantwoordelijke groenten: brecht.catteeuw@b3w.vlaanderen.be

Sectorverantwoordelijke akkerbouw / grove groenten: davy.vandervelpen@b3w.vlaanderen.be

Sectorverantwoordelijke melkvee: an.schellekens@b3w.vlaanderen.be

Sectorverantwoordelijke fruit: victoria.nelissen@b3w.vlaanderen.be

Sectorverantwoordelijke sierteelt: dominique.vanhaecke@b3w.vlaanderen.be

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

A photograph of a rural landscape. In the foreground, there is a large haystack on the right side. The middle ground shows a green field with several cows of different breeds (brown and white, black and white) grazing. In the background, there are trees and a distant town or village under a cloudy sky.

B3W

Begeleidingsdienst
voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

Vlaamse
overheid

www.b3w.vlaanderen.be